

1

Bar jedna šamarčina

Ako mu je išta preko svake mere išlo na živce, ako ga je išta navodilo na nasilje i ubistvo, onda je to bilo kad neko pokušava da ga ubeđuje. Uh! Oko njega bi tad sve postajalo crveno, vatrenocrveno, gvožđe žeženo, plamenje titravo, a u njemu poludeli Moises* s rogovima i repom, zmijurina, bazilisk, zmaj, đavo u paklu. Strahovit prizor. Čovek bi se uplašio da će ispustiti dušu, odjednom, prirodnim sagorevanjem.

Nije on bio nesvestan besmislene, čak i ruganja vredne strane svoje razjarenosti. Znao je da svi oni dripci, bednici, maloumnici, *fucking* kopilad, nikad neće uspjeti da ga nateraju da proguta ma i najmanju njihovu budalaštinu. Nedostajalo je njima prepredenosti, pronicljivosti, poznavanja sveta. Nedostajalo im je šlifa. Nedostajalo im je sve ono čega je on imao napretek, u izobilju, čak i da poklanja. Šta li su samo zamišljali, a? Da se juče rodio? Da je on klinac, balavac iz obdaništa? Da mogu tek tako da ga preveslaju? Kakva drskost, prokleti da su... Laži nesuvisle, prostačke, za maloumnike, još su ga više žestile, ako je to uopšte bilo moguće, od prefinjenih pretvaranja. Što trapavija prevara, to veće nepoštovanje njegove pameti.

---

* Moises je kastiljanski oblik imena Mojsije. (Prim. prev.)

No obuzdavanje mu je, u svakom slučaju, bilo strahovito slaba tačka. Već su ga nekoliko puta privodili zbog izazivanja javnog nereda, zbog šamaranja saobraćajca, zato što je ukrstio pesnice s trojicom tamnopusih iz zgrade Bulumente, što je u jednoj kafani bacio hoklicu na ogledalo, što je flašom raspalio gedžu u apoteci, što je zapalio neku buvaru od hotelčića. Toliko buntovan i lajav da su ga neki zaveli Anarhista, Terorista, Bombaš, malo-malo pa bi zanoćio u ćuzi, živio je od suđenja do suđenja, a hrpe njegovih krivičnih spisa po obimnosti su ličile na njujorški telefonski imenik. Od zatvora ga je spasavala jedino njegova klinička dijagnoza psihijatrijskog pacijenta, kojoj se pridružilo ono čudesno svedočenje doktora Ermenehilda Frumenta u smislu da *Moises u osnovi* nije loš čovek, što će reći da je opasan koliko i svaki prosečan građanin, *average man*, podvrgnut brojnim napetostima, svim nedaćama tropskog predela: razdražujućoj vlažnoj vrućini, upornoj pršavici, blatistu, prljavštini, smradu truleži, komarcima, mušicama, nesposobnosti javnih službenika, itd. Više puta je pokušao da zadavi svog terapeuta, ali bez mnogo uspeha. Srećom, nikad nije hteo da nosi oružje. Samo je sanjao o pušci, o Nacionalnom udruženju puškara u kome bi on bio predsednik i vrhovni goropadnik. Jer oni, besramnici jedni, nikako da ga puste na miru. Navaljivali su stalno iznova, do iznemoglosti ga saletali odvratno smireno. Pa su još imali drskosti da ga podsmešljivo gledaju, toliko samozadovoljni, kučkini sinovi, onim svojim ciničnim očicama.

Znao je, promućuran kakav je bio, da ni oni sami – šljam koji drži pridike – ni trunku ne veruju u svoje izmišljotine. Ma kakvi. Jer ljudi koji su u nešto ubeđeni – tvrdio je urlajući i lupajući pesnicom o sto – ljudi koji su *zaista* ubeđeni, nikad ne pokušavaju nikoga da ubeđuju. Uopšte im ne treba slaganje. Ne prave se da su apostoli. Smatraju se srećnima kad misle da su pošli ka onome što veruju da vole (ta me je rečenica oduševi-

la), a sve ostalo nek ide u majčinu. Treba da budeš vrlo nesiguran, vrlo rasturen i vrlo sjeban pa da se popneš za govornicu i progovoriš s visine, da prosiš za tuđe slaganje, da ideš u lov na sledbenike. Kad su hteli da prevare njega, u stvari su hteli da prevare sebe, da udese, zaokruže, usavrše smicalicu kao neko ko radi na poboljšanju udobnosti svog stana. Nesposobni da dišu na otvorenom, živeli su u smrdljivom zelenkastom mehur obmane. Bila im je potrebna sopstvena vera, teška, ne bi li pothranjivali njihovu, izgladnelu. Daleko od toga da ga umiri, ovo razmišljanje ga je još više ljutilo. Pokušali su, dakle, da ga iskoriste, a? Svinje, vucibatine, gadovi, budale. Baš sam besan. Uh, što ih mrzim!

Jednog mirnog jesenjeg sutona, na ravnodnevicu, s ptičicama pevačicama i žabicama u bari, usudila sam se da mu predložim da ne obraća pažnju na njih, da slegne ramenima:

– Zaboravi na njih, dušice – šapnula sam mu na uvo – ti samo gledaj svoja posla. Nemoj da se boriš protiv neprijatelja niti da gubiš živce ili da ulaziš u ma kakvu vrstu okršaja. Zar ne kažeš da ne mogu niti će ikada moći da te ubede? Pa onda, pilence – poljubila sam ga u vrat – zašto da patiš zbog nečega što očitó ne вреди truda? Šta ćeš postići kad tako postupaš, ljubavi? Ako se ne pripaziš, jednog dana ćeš samo odjednom da se srušiš, strefiće te moždana kap, gubitak svesti. Ima da se ukočiš, ovako, bićeš kao biljka. A znaj da ja nemam ni najmanjeg iskustva s negovanjem invalida – sasvim polako sam mu otkopčavala košulju. Moraš da izađeš iz tog začaranog kruga, dušo, moraš da izađeš... Skroz si napet, skroz si se ukrutio – zaista i jeste – vidi kakav si. Zašto ne pokušaš da se opustiš? Da vežbaš jogu, znaš? „Joga“ znači spokoj, uravnoteženost, mnogo smirenosti i malo živciranja, mir u duši ili tako nešto, ne sećam se... – pomilovala sam ga po grudima. – No dobro, na prvom mestu je zdravlje. Vidi, kad oni shvate da ti je svejedno, da te se njihova mišljenja

tiču kao lanjski sneg, ostaviće te na miru. Uvek tako bude. Kad ne obraćaš pažnju na njih, oni sa svojom muzikom odu dalje da zajebavaju nekoga ko će im pokloniti pažnju. Probaj da se napraviš lud, pile, pa ćeš videti, videćeš, videćeš... – poljubila sam ga u usta.

Istini za volju, ja uopšte nisam imala pojma ko bi mogli da budu ti „oni“. Samo mi je palo na pamet da bi u tako očajnoj situaciji možda najbolje bilo držati se po strani. Zanemariti ih. *Lasser faire, lasser passer.*

E pa lepo, nije me poslušao. Još gore, pogledao me je prestravljeno.

– Siđi s mene! – dreknuo je i stresao se kao da sam neki dlakavi pauk. Istog časa mi je zabio jednu pesnicu u stomak, a drugu u oko, da prestanem da budem budala. Jaoj, žene! Uvek glupave, tupave, kuju lakomislenosti. Žene su vrhunac mongoloidnosti. Ko li ih je izmislio? Skroz tupave, te žene. Ni slučajno da razumeju suštinu pojava, svet kao volju i predstavu. Pa zar sve mora da mi objašnjava? Zar sam *tolika* kretenuša? Ako ne obrati pažnju na njih – u punom zanosu vukodlaka, Moises je kezio zube i rekao kao zli vuk dok sam se ja vukla po patosu da se sklonim od njegovog domašaja, za svaki slučaj, da me još i ne šutne – oni, pokvarenjaci, lupeži i probisveti, osećali bi da imaju pravo da misle da on misli ono što oni hoće da misli (bol i mučnina nisu mi dozvolili da shvatim u čemu je zvrčka kod te tako zanimljive ideje), jer ćutanje je odobravanje, pa bi se sledstveno tome dalje i ponašali. Jeste, dobro on njih poznaje. Sasvim dobro, kao svoj rođeni dlan. Kako ih ne bi poznavao kad na svakom ćošku vrvi od njih. Kud god da pogledaš, tu je bar jedan... (Osvrnula sam se za svaki slučaj, ali niko se nije uvukao u sobu.) Bednici, prostaci, podlaci i oportunisti. Nezasite proždrljive ništarije, gomila hulja. Ne drži on njih na oku i ne motri

pažljivo na njih zato što mu se sviđa, nego da ih zaskoči kad su na delu... Pa zar ne shvatam svu težinu slučaja? S njima se sve svodi na odmeravanje snage, na borbu ega, da vidimo ko je veće muško, ko je obdaren dužim, ko luči veću količinu testosterona. Treba otvoriti četvore oči. Jer ako ih pusti da jedanput, jedan jedini put, isteraju svoje, najverovatnije je da će pokušati da ga uvere u nove laži, još bezobraznije od prethodnih, koje još više smrde, još više bazde. A onda još laži, još i još... Priča bez kraja. E pa njega neće uhvatiti na to! Ma kakvi. Ima on svoje strategije. Što bi rekli stari Rimljani: *si vis pacem, para bellum*.*

Za to vreme je trebalo da ja prestanem s tolikim kukumavčenjem i tolikim prenemaganjem i da već jednom ustanem pre nego što me on podigne šamarčinom ili me povuče za kosu da odem u onaj ćumez dole (na prvom spratu Čošeta kod veselog čekića ima jedna ilegalna kafana vlasnika Panćola Pet-če-trinastice, mog ortaka, gde takođe može da se nabavi marihuana; ja stanujem na višem spratu) i da mu kupim litrenjak, da, i cigare (kad je bio mnogo ljut, kao zver, dušica bi obično pušio dve istovremeno, svaku bi uzeo u po jednu ruku i naizmenično uvlačio) jer na celom svetu nije bilo toliko nepristojne slike kao što je jedna nenormalna debela na podu, s razlivenom maskarom, koja lije crne suze i izigrava žrtvu, Damu s kamelijama. Ala sam mu ispala tragična! Još malo pa ko Greta Garbo. Tutnuo mi je novac u ruku i odgurnuvši me izbacio. *Get out!* Nisam sigurna,

---

* Pre nego što je skrenuo, Moises je bio sjajan pravnik. Kad je sve napustio sa četrdeset šest godina, već je stigao do sudije Vrhovnog suda Republike. Vrlo učen i leporečiv čovek, obožavao je da svoje govore potkrepljuje latinskim citatima. Pošto znam da većina ljudi ne mora da ih razume, da su vrlo zauzeti i nemaju vremena da traže prevod u rečniku, uložila sam taj trud da ih potražim sama. Ovaj znači: „Ako želiš mir, spremi se za rat.“ (Prim. autorke)

ali mislim da je Moises bio malo kivan na mene zbog onoga sa saobraćajcem, zato što su mu oduzeli vozačku dozvolu, kakva nepravda!, pa je sad zavisio od mene (do izvesne mere, samo do izvesne mere, da mi to bude savršeno jasno) da se prevozi s jednog mesta na drugo u potrazi za novim sukobima.

U početku naše pustolovine, dok je on još bio oženjen i potpuno histeričan jer ga žena i deca ne razumeju (ja njih razumem), pretpostavljala sam da će se on, ako se uzdržim od otvaranja usta tokom njegovih dugih i vatrenih govorcija protiv prevaranata, krivotvoraca, klevetnika, lakrdijaša, podvaladžija i švindlera, po principu čiste uzajamnosti uzdržati od toga da me tuče. Ali nije. Baš sam naivna. Kad je pa to bilo? Čutala ja ili ne, uvek bih popila bar jednu šamarčinu. On je *morao* da me zvizne jer sam u njegovoj ludoj glavi i ja pokušavala da ga prevarim. Nisam spavala s drugim muškarcima, naravno, ko bi se još zagledao u ovakvu debelu mazgu s izgledom francuske drolje iz osamnaestog veka? (Ovaj opis, donekle u rokoko stilu, delovao mi je neodoljivo.) Sem toga, ne verujem da ga se vernost baš mnogo ticala: nije on bio tip koji bi se zadržavao na sitnicama. S njegove tačke gledišta ja sam pokušavala da ga prevarim, da mu se dodvorim i napravim od njega idiota kad sam se pravila da ga razumem, kad sam ga zvala pilence i dušica, kad sam mu pevala ono „vidi što si lep.../ što si divan...“* ili kad sam mu zubima otkopčavala odeću, kad sam se okretala oko njega kao ljubavni satelit i prela kao mačka u teranju, ili kad sam izvodila striptiz samo za njega (već godinama sanjam da se skinem pred gomilom sveta, na nekom šanku ili slično, ali nikad mi se nije pružila prilika), uz muziku četrdesetih, pri svetlosti bambusove lampe

---

* Reči starog bolera „Vidi kako si lepa“ (Mira que eres linda) (Prim. prev.)

s abažurum od crvene svile. Kad sam milovala njegovu teskobu, njegov bol, njegov strašni očaj zbog života na ovom surovom i bezdušnom svetu prepunom neprijatelja.

Pilence i dušica, on? Ozbiljan gospodin koji se bliži pedesetim, visok i snažan, s izgledom starozavetnih patrijaraha? Kakav je to nedostatak poštovanja, da vidimo? Šta umišljam kog mog? Je l' mi on liči na pedera, ili šta? Šta smeram sa svim tim umiljavanjem? Ili ga ne uzimam za ozbiljno? Da ne mogu, slučajno, da shvatim bar delić tako složenih i osetljivih tema kao što je argument vlasti (najodvratniji od svih argumenata, po njemu, čista sholastika), kartezijska sumnja, kjerkegorovska (al' je neka reč) sumnja ili Pironova skepsa, velika sumnja? Šta jedna debela i guzata zna o stanjima neizvesnosti, o prolaznosti života, o beznačajnosti bivstvovanja, o skandalu koji podrazumeva smrt? Iskreno, blage veze nema. Čak mi nije ni zabavno da mislim na smrt. Sve u svemu, ako nema leka, ako će nas u svakom slučaju ščepati... Čemu tolika morbidnost? To je kao da živiš u neprekidnom ropcu i umireš svakih pet minuta.

Ponekad bi me, međutim, ova vrsta prekora terala da se zapitam kako je moguće da sam preživela pored tolikog neznanja, tolikog nemara. Kako sam uspevala da izbegnem prepreke koje čak nisam ni videla i da umaknem uronjena u to nečuveno, razbujalo, zapanjujuće neznanje. Tada bi me preplavile dobre namere: da odem u neku biblioteku, da pročitam filozofske traktate, dobro zagonetne i pozamašne, prepune zabrinutosti za skandal koji podrazumeva smrt, s mnogo citata na grčkom i nemačkom (tajanstveni jezici), da porazmislim o njima, negujem pamet i razvijam se dok ne postanem uznemirena, turobna, ćutljiva osoba... Ali nadahnuće me je kratko držalo. Nisam ja kriva: na Karibima uopšte stvari kratko traju. Odmah bi me uhvatila lenjost, besposličarenje. Prepuštala sam se zavodljivosti

slatkog uživanja u neradu, vegetiranju, hlađenju lepezom lako oslonjena na prozorski ispust, divljenju oblacima ili slonovskim stopama na plafonu ili hirovitim crtežima koje u vazduhu opisuje let kakve zunzare. Neko mi je ispričao da manje-više tako izgleda muslimanski raj.

Često me je Moises zaboravljao. Nestajao bi iz Čošeta i nije ga bilo danima, čak nedeljama. Plaćajući benzinom ili nekim mehaničarskim poslicem, čuvala sam kola u garaži jednog komšije koji mi je svečano obećao da neće ukrasti ni gume, ni brisače, ni retrovizor, niti išta, pa bih se vrlo strpljivo posvetila čekanju, bludela da ne bih mislila na bolnicu, policijsku stanicu ili mrtvačnicu. Ako je Penelopa tkala i parala platno, ja sam se smeštala u muslimanski raj i pevušila pesmu o sto boca, onu koja kaže „sto boca na zidu.../ sto boca na zidu... / ako jedna boca padne.../ devedeset devet boca na zidu...“; posle bi pala još jedna, pa bi ostalo devedeset osam, onda još jedna, i još jedna i tako do kraja, dok se ne stigne do nule. Najinteresantnije je što je to lupkanje predstavljalo i vradžbinu da se odagna katastrofa. Volela sam da verujem da se nikakva nesreća neće desiti ako stignem do nule. Nikad nisam saznala kuda je pilence odlazio, niti šta je uzrok (mada sam to pretpostavljala) modricama, ogrebotinama, posekotinama, ranicama s kojima se vraćao. Nikad nisam znala kad će se vratiti, čak ni da li će se vratiti. On naravno nije pružao objašnjenja. Prema njegovim rečima razveo se da bi bio slobodan, a ne da mu ja kontrolišem korake.

Isto tako je imao običaj da nestane u sebi, u budžacima duboke srdžbe. Seo bi u čošak da mrzi, nasamo s litrenjakom, u položaju Rodenovog „Mislioca“. Otac Ignasio, starčić s gotovo herojskom željom da se bori s osamdeset tri hiljade grehova u četvrti (najgori od svih: porodično nasilje, zloupotreba dece), koji vedro i u suštini oduševljeno prihvata svaku šalu povezanu

s njegovim prezimenom, ni manje ni više nego Lojola,* jednom mi je rekao da ga je ta skulptura uznemiravala:

– Reci ti meni, kćeri, kakav je to način da sedneš na stolicu pognute glave i zgrbljene kičme? – otac Ignasio je oponašao pozu s očitim neodobravanjem. – Da ne računamo skoliozu koja ga čeka, kakve misli mogu da padnu na pamet čoveku koji tako sedi? Ništa što ne bi bilo mračno, atavističko i razorno. Ma kakav crni mislilac. Nije taj ni mislilac ni šašava glava, to ti je tip ogorčen, kivan, zavidljiv, ovaploćena neostvarenost. Neprijatelj građanskog mira. Javna opasnost.

Moj Mislilac ih je zaista sve proklinjao tihim glasom. Srao im se na majke. Bacao na njih uroke. Kroz zube ih je psovao, zasipao pogrđama i uvredama, želeo im smrt. Milion smrti. Da ih ujede kobra. Da se otruju metanom. Da se zaraze sidom. Da ih pregazi kamion. Da ih ubije grom. To, to, grom osvetnik! Rukama je sumanuto, do poslednjeg daha, uvrtao nečiju nevidljivu šiju:

– Skapaj već jednom, jebote, skapaj, skapaj... – i smeja se – hihih, šah-mat... hihih – onim vodnjikavim, luciferskim smejuljenjem od koga mi se koža ježila.

Posle bi došao k sebi, gledao me kao izgubljen, samo što ne pita gde smo i ko sam ja. Odjednom, puf!, otcepljuje se od amnezije. Pošto se seti da povremeno deli krevet, tuš i kafu s drugom osobom, s nekom koja, ma koliko bila zaostala, može da ga vidi i čuje izbliza, da ga dotakne, da otkrije njegove slabosti i nedovoljnosti, javljalo se njegovo prvo i gotovo jedino osećanje, nepoverenje. I onda bi se iskalio na meni, kao što je i prirodno, optužujući me za uhođenje.

---

* Ignasio Lojola (1491–1556) bio je osnivač jezuitskog reda, veliki protivnik protestantske reformacije; 1622. proglašen je za sveca. (Prim. prev.)

Sadržaj

1. Bar jedna šamarčina	9
2. Čoše kod veselog čekića	27
3. Htela je da bude spisateljica	49
4. Mango i gvajaba	71
5. U potrazi za novim čežnjama	94
6. Devojka od četvrtka	118
7. Srećan rođendan, mala!	138
8. Dogodine u Jerusalimu	159
9. Jer ljubav sve oprašta	180
10. Pucnji na dvadesetom spratu	203
11. Moj muž, jedna prijateljica	226
12. Da se umakne vrtoglavom vremenu	249
Beleška o autorki	271